

Huwelijksfeest op een bezet eiland

Welkom. Voeten vegen en doe de laarzen en jassen maar uit. Want het is allemaal zand.' Jannie Toxopeus (42), echtgenote van Hendrik Toxopeus, begroet een groepje journalisten dat na een barre tocht op de stoep staat van de voormalige strandvoedwoning op het eilandje Rottumeroog. Sinds zaterdag voor de Pasen houdt het echtpaar het eiland 'bezet'.

Hendrik Toxopeus (47) is de zoon van de laatste van het eiland woonachtige strandvoed Jan Toxopeus. Hij verzet zich tegen plannen van de direktie Groningen van rijkswaterstaat en van de dienst Natuur, Milieu en Faunabeheer (NMF) van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, die het onderhoud aan en op Rottumeroog en Rottumerplaat willen stoppen.

Er zou dat worden gekozen voor 'een dynamische beheersvorm', die tegemoet komt aan een meer natuurlijke ontwikkeling van de oostelijke Waddenzee. Dat betekent dat Rottumeroog een zandplaat wordt, een tweede Rottumerplaat dus, en na verloop van jaren (dertig tot veertig?) in de Eemsgaol zal verdwijnen.

Emotionele banden

Hendrik Toxopeus is daar tegen. Hij heeft te veel emotionele banden met 'zijn' eiland, waar hij z'n jeugd heeft doorgebracht. Bovendien vermoedt de familie Toxopeus dat met name bezuinigingen een rol spelen om het onderhoud te stoppen.

De ludieke bezettingsactie heeft een golf van publiciteit teweeg gebracht. Eind vorige week liet minister Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat de zuster van Hendrik, mevrouw M. Bos-Toxopeus, telefonisch persoonlijk weten, dat zij in de toezematen met het echtpaar een kijkje op Rottumeroog zal gaan nemen. De familie Toxopeus had de bewindsvrouw daartoe uitgenodigd. Ook worden Hendrik en Jannie binnenkort uitgenodigd om naar Den Haag te komen en op het departement van Verkeer en Waterstaat te

vreundelijk verzoeken om het eiland te verlaten. Rottumeroog valt namelijk onder de Natuurbeschermingswet en is dus voor onbevoegden verboden gebied.

Hendrik geeft geen gehoor aan dit verzoek. Hij wil nog ruim een week blijven om zijn observerend onderzoek af te ronden. 'Ik wil straks goed beslagen ten ijs komen', laat hij weten. De drie functionarissen gaan na een kopje koffie onverrichter zake weer weg. Hendrik heeft met zijn actie zo veel goodwill en publiciteit opgebouwd, dat iedere tegenactie alleen maar averechts zal uitpakken. Minister Maij-Weggen beseft dat ook en laat naderhand weten het echtpaar ongemoeid te laten.

Opvolgen

Hendrik had graag zijn vader als strandvoed willen opvolgen. Vader Jan, inmiddels overleden, verliet in 1965 het eiland. Sinds 1908 was de naam van Toxopeus aan Rottumeroog verboden. In 1965 werd de functie van strandvoed opgeheven, zegt Hendrik. 'Ik had eventueel in dienst van rijkswaterstaat kunnen treden, maar ik mocht er niet meer wonen. Ik kon strandvoed worden, maar dan moest ik wel de opdrachten voor het beheer en het onderhoud van Rottumeroog van de tekentafel accepteren. Daarvoor ik niks voor. Een functie zonder inhoud.' Hij heeft vervolgens jarenlang als KHV-machinist gevaren. Onlangs werd hij afgekeurd en vandaar dat hij nu alle tijd en aandacht aan de redding van Rottumeroog kan besteden. Toxopeus ziet duidelijk mogelijkheden en perspectieven voor Rottumeroog en Rottumerplaat. 'Je moet niet vechten tegen de afslanking van het eiland, zoals

• Hendrik en Jannie Toxopeus houden 'hun' Rottumeroog bezet. Afgelopen dinsdag vierden ze er hun twintigjarig huwelijksfeest. (Foto Karel Zwaneveld)

positieve reacties en adhesiebetuigingen gekregen. Ondermeer van de schrijver Jan Wolkers die in de begin jaren zeventig een week op het (onbewoonde) Rottumerplaat (900 ha) verbleef. En er wordt ook al gewerkt aan de oprichting van een stichting Vrienden van Rottumeroog. Rottumeroog wandelt ongeveer 30 meter per jaar. Waar nu Rottumeroog ligt lag vroeger Rottum(er)oo. 'Dat Rottumeroog wandelt is bekend,' zegt Hendrik, 'maar niet in oostelijke richting, zoals de mensen van rijkswaterstaat en NMF zeggen, maar in zuidoostelijke richting. Niet de Eems in, maar de Eems. In 1965 zei mijn vader

Noordgas-transportleiding die door dit Waddengebied loopt. Drs. Hans Revier (bioloog) van de Landelijke Vereniging tot behoud van de Waddenzee zegt dat de oppervlakte van oog en plaat gezamenlijk nagenoeg konstant blijft. 'Er is op de plaat sprake van spontane duinvorming en de groei van strandvlaktes. Op Rottumeroog gaan natuurwaarden verloren, dat klopt, maar die komen er op de plaat weer bij.' Maar Hendrik Toxopeus houdt zijn visie op 'zijn' eiland overeind. Hij wijst op het verschil tussen theorie en praktijk. Afgelopen dinsdag vierde hij zijn twintig-jarig huwelijksfeest op het eiland. 'Toen we twintig jaar geleden

Rottum duikt voor het eerst op in 1354

Rottum(er)oo) duikt voor het eerst in 1354 in de geschreven geschiedenis van het Groninger land op. Het 'oog' (eiland) was eigendom van twee kloosters namelijk het Benedictijnerklooster in Rottum (een dorpje in Noord-Groningen) en het Praemonstratenzerklooster in de Marne, een Noordgroninger streek. Aan het eind van de vijftiende eeuw moeter er op het 'cleyen eiland

e ludieke bezettingsaktie heeft een lf van publiciteit teweeg gebracht. In vorige week liet minister Maj-jeggen van Verkeer en Waterstaat de ister van Hendrik, mevrouw M. Bos-oxopeus, telefonisch persoonlijk we-n, dat zij in de zomer tezamen met het htpaar een kijkje op Rottumeroog zal an nemen. De familie Toxopeus had bewindsvrouw daar toe uitgenodigd. ok worden Hendrik en Jannie bin-kort uitgenodigd om naar Den aag te komen en op het departement rslag te doen van hun bevindingen in veertien dagen 'bezetting'. Hen-ik wil namelijk nagaan in hoeverre de clus van springtij tot en met springtij, h rond het eiland manifesteert. Hij il nagaan welke effecten de stromin-n, waterstanden en getijden op het ei-nd (kunnen) hebben.

Thuis

rige week brachten de bemanningen in twee motorvletten belangstellende urnalisten (onder andere een NOS-urmaalploeg) naar het eilandje. Een oot spandoek bij de woning, voorzien in twee harten, laat zien dat Hendrik Jannie van Rottumeroog houden. 'ben weer thuis', zegt Hendrik, 'en n vrouw voelt zich hier thuis.' Ze ben net bezoek gehad van enkele edewerkers van rijkswaterstaat, atsbosbeheer en van NMF, die hen

maar ik mocht er niet meer wonen. Ik kon strandvoegd worden, maar dan moest ik wel de opdrachten voor het be-heer en het onderhoud van Rottumer-oog van de tekentafel aksepteren. Daar-voelde ik niks voor. Een functie zonder inhoud.' Hij heeft vervolgens jarenlang als KHV-machinist gevaren. Onlangs werd hij afgekeurd en vandaar dat hij nu alle tijd en aandacht aan de redding van Rottumeroog kan besteden.

Toxopeus ziet duidelijk mogelijkheden en perspectieven voor Rottumeroog en Rottumerplaat. 'Je moet niet vechten tegen de afkalving van het eiland, zoals rijkswaterstaat doet, je moet met het eiland spelen. Je moet het eiland met de duinvoorming mee laten wandelen. Ond-ke duinen spoelen weg en met dat zand kun je weer een nieuwe duinenrij opzet-ten. Zo werkt dat. Helmgras planten en stuifschermen van rijshout opzetten.'

Minder duinen

'In vergelijking met ruim 25 jaar gele-den, toen we definitief van het eiland af-gingen, is het aantal duinen op Rottu-meroog gehalveerd', verklaart Toxopeus. In 1930 was het eiland nog ruim 800 hektare groot. Momenteel zijn daar 300 van over. 'Maar ik denk nog steeds dat we het eiland voor de toe-komst kunnen bewaren.' Hij wil met vrijwilligers, in het voor- en najaar, de onderhoudsactiviteiten gaan uitvoe-ren. En hij heeft al een stortvloed van

ver Jan Wolkers die in de begin jaren ze-ventig een week op het (onbewoonde) Rottumerplaat (900 ha) verbleef. En er wordt ook al gewerkt aan de oprichting van een stichting Vrienden van Rottu-meroog.

Rottumeroog wandelt ongeveer 30 me-ter per jaar. Waar nu Rottumerplaat ligt lag vroeger Rottum(er)oog. 'Dat Rot-tumeroog wandelt is bekend', zegt Hendrik, 'maar niet in oostelijke rich-ting, zoals de mensen van rijkswater-staat en NMF zeggen, maar in zuidoos-telijke richting. Niet de Eems in, maar langs de Eems. In 1965 zei mijn vader dat ook al. Trouwens toen hij in 1936 strandvoegd werd, kreeg hij ook al te horen dat Rottumeroog een aflopende zaak zou zijn. Ik bedoel maar...'

Veel publiciteit

Hendrik toont zich ingenomen met de publiciteit in de vaderlandse pers. 'Dat was ook één van de bedoelingen van m'n aktie. In gesprek komen met de verantwoordelijke autoriteiten. Ik had natuurlijk wel een brief kunnen schrij-ven, maar die zou dan in de onderste la-de van een bureau terecht zijn geko-men. Zo werkt dat. Ik zou teleurgesteld zijn geweest als er van die kant geen reaktie was gekomen op onze "bezet-ting".'

Het echtpaar heeft zich in de afgelopen dagen ook bezig gehouden met het uit-graven van een oude drinkwaterpoel, zodat de vogels weer van vers water kunnen genieten. En verder werden duinen en stranden gessinspektreed.

Voorbarig

Gedeputeerde J. Remkes van de provin-cie Groningen heeft begrip voor de argumenten van Toxopeus. Hij vindt de konklusies om Rottumeroog en de plaat aan hun lot over te laten 'zeer voorbarig'. Volgens de gedeputeerde kost het onderhoud aan oog en plaat op jaarbasis een kwart miljoen gulden. Hij meent dat de adviezen van de betrok-ken overheidsinstanties te veel uitgaan van waarschijnlijkheden. 'En die over-tuigen mij niet. En wat is de ecologische meerwaarde straks?' Hij maakt zich ook zorgen over de stabiliteit van de

Drs. Hans Revier (bioloog) van de Lan-delijke Vereniging tot behoud van de Waddenzee zegt dat de oppervlakte van oog en plaat gezamenlijk nagenoeg kon-stant blijft. 'Er is op de plaat sprake van spontane duinvoorming en de groei van strandvlaktes. Op Rottumeroog gaan natuurwaarden verloren, dat klopt, maar die komen er op de plaat weer bij.' Maar Hendrik Toxopeus houdt zijn visie op 'zijn' eiland overeind. Hij wijst op het verschil tussen theorie en prak-tijk. Afgelopen dinsdag vierde hij zijn twintig-jarig huwelijksfeest op het eiland. 'Toen we twintig jaar geleden trouwden, zijn we met het schip van mijn vader naar Rottumeroog gevaren. Daar hebben we elkaar nog eens de trouwringen om elkaar vingers gescho-ven. Toen hadden we pas het gevoel dat we echt waren getrouwd.'

TJAKKO KARS

op in 1354

Rottum(er)oog duikt voor het eerst in 1354 in de geschreven geschiedenis van het Groninger land op. Het 'oog' (eiland) was eige-dom van twee kloosters na-melijk het Benedictijnerklooster in Rottum (een dorpje in Noord-Groningen) en het Praemonstra-trenzerklooster in de Marne, een Noordgroninger streek.

Aan het eind van de vijftiende eeuw moet er op het 'cleyen eiland Rottum' enige economische uit-veiligheid zijn geweest want bij de annalen blijkt, dat in 1483 de Hamburgers er goederen hebben geroofd en de pakhuizen van Groningers in brand hebben ge-stoken. Ook de watergeuzen kwamen er ten tijde van de 80-jarige oorlog.

Een ander sailant gegeven: in 1628 werd ene Rener Lubbers tot schoolhoofd van het eiland aangesteld. Het eiland werd in 1706 door de Groninger landadel ver-koocht aan de Donough, comte de Clancarty du royaume d'Ire-land! Vervolgens kwam Rot-tum in handen van Pieter Pivé, koopman te Dokkum (1730).

In 1738 kocht de provincie Gron-ningen, in verband met de kust-bescherming, voor de prijs van 4612 gulden het eiland. Vanaf die tijd werden de eerste stand-voogden benoemd. Eerst de fa-milie Van Dijk en vervolgens de familie Toxopeus. De huidige voogd Barel Klammer, werkzaam bij rijkswaterstaat, gaat binnenkort met pensioen. Hen-drik Toxopeus zou hem dus kun-nen opvolgen...